

Ένα πτώμα επιπλέει στα βαθυγάλαζα νερά του Γαλατά. Ο Κεφαλλονίτης καπετάνιος Νικόλαος Σκλάβος κοντοζυγώνει.

Αναποδογυρίζει το σκήνωμα και αντικρίζει μία μορφή εξαθλιωμένη μα γνώριμη.

Είναι ο ταπεινός τη καρδιά, ο πράος και υπομονετικός εργάτης της αρετής, ο ανυπόκριτος και ακέραιος, ο αμνησικάκος και ατρόμητος υπερασπιστής του δικαίου, ο φλογερός επαναστάτης του Γένους.

Είναι ο Ιεράρχης του, είναι ο Υπερασπιστής του Έθνους και της Ορθοδοξίας, είναι ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε'.

Έξι μέρες νωρίτερα, στις 10 Απριλίου 1821, ανήμερα του Πάσχα, φρουρά τρισχιλίων στρατιωτών της Υψηλής Πύλης περικυκλώνει το Πατριαρχείο. Ο Πατριάρχης συναισθάνεται το φοβερό τέλος για την τιμή της πατρίδας του να πλησιάζει. Όμως θα λειτουργήσει. Με δάκρυα στα μάτια ασπάστηκε τον τελευταίο ασπασμό τους αρχιερείς.

Ο Γρηγόριος έκανε την λαμπρότερη, κατανυκτικότερη, πιο ζωντανή και πιο μεγάλη Θεία Λειτουργία. Από τα μάτια του έβγαινε θεία φεγγοβολή. Μέσα σε μία ατμόσφαιρα χαρμολύπης ο Πατριάρχης εύχεται το "Χριστός Ανέστη".

Κατά την 10η πρωινή, οι άπιστοι εισβάλουν στον ιερό χώρο. Αρπάζουν τον πατρικό

ποιμένα από τα γένια, με την κατηγορία ότι είναι συμμετοχος των επαναστατών. Τον οδηγούν στα ενδότερα του παλατιού στην περιοχή Βοστατζίμπαση. Εκεί του υποβάλουν ερωτήσεις υπό την μορφή ανακρίσεως. Βασανίζουν, ταπεινώνουν, προκαλούν τον σεβάσμιο γέροντα να αρνηθεί την πίστη του. "Μην κοπιάζετε", απαντά ο Γρηγόριος, "ο Πατριάρχης των Χριστιανών αποθνήσκει Χριστιανός".

Οδηγούμενος στην παραλία προς εξευτελισμό, οι χριστιανοί δακρυσμένοι κατασπάστηκαν τη δεξιά του, ενώ εκείνος ο ισχνός και ταλαιπωρημένος ιερομόναχος τους ευλογούσε συνεχώς.

Για το τραγικό τέλος οι Αγαρηνοί οδηγούν τον Ιεράρχη στο Πατριαρχείο. Εκεί στη μεσαία Πύλη των πατριαρχικών δωματίων στέκουν τον ταλαιπωρηθέντα γέροντα. Ο Πατριάρχης εξέτεινε το χέρι του εις ευλογία του ορθοδόξου πληρώματος για τελευταία φορά. Με τα μάτια του στραμμένα στον ουρανό βοά: «Κύριε, Ιησού Χριστέ δέξαι το πνεύμα μου».

Ο δήμιος περνά από το σεβάσμιο κεφάλι τον βρόχο κι εκείνος πέταξε νικηφόρος στην ουράνια θριαμβεύουσα Εκκλησία των πρωτοτόκων.

Οι Οθωμανοί άφησαν το ιερό σκήνωμα έτσι κρεμασμένο για τρεις ημέρες.

Στις 13 Απριλίου ο νεκρός Γρηγόριος ο Ε' πουλήθηκε σε σπείρα Εβραίων του Γαλατά, που τον έσυραν στους δρόμους. Τελικά οι δήμιό του τον μετέφεραν στο μέσο του Κεράτιου Κόλπου και τον έριξαν στη θάλασσα.

Φτάνοντας στην Οδησό, η σορός του ιερομάρτυρος αναγνωρίστηκε από τον κλήρο, οι οποίοι θρηνώντας ανέκραξαν «Ο Πατριάρχης μας, ο Πατριάρχης». Το γεγονός έφτασε μέχρι την Πετρούπολη, στον Τσάρο Αλέξανδρο Α', ο οποίος απέστειλε στην Οδησό μεγαλοπρεπέστατη αρχιερατική στολή, μίτρα και εγκόλπιο αδαμαντοκόλλητο. Ο ιερόαθλος νεκρός ενταφιάστηκε με τις τιμές που του έπρεπαν.

Η Εκκλησία της Ελλάδος κατέταξε στη χορεία των Αγίων τον Νεομάρτυρα Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριο τον Ε' στις 10 Απριλίου 1921.

Μετά από 50 χρόνια το 1871 επέστρεψαν τα ιερά λείψανα του Αγίου Γρηγορίου του Ε' στην Ελλάδα